

Харьковский областной
совет

Харьковское Епархиальное
Управление УПЦ

Харьковский национальный
университет
имени В.Н. Каразина

К 90-летию Высокопреосвященнейшего Никодима,
Митрополита Харьковского и Богодуховского

Всеукраинская научно-практическая конференция

**ВОЗРОЖДЕНИЕ ДУХОВНОСТИ
В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ:
ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ
ЦЕРКВИ И ОБРАЗОВАНИЯ**

Тезисы конференции

24-25 марта 2011 года

Харьков – 2011

Новицька М.О. Проблема формування духовно-ціннісних орієнтацій майбутніх соціальних педагогів.....	227
Олейников И.П. Проблемы развития духовности у спортсменов.....	229
Омельченко С.Н. Н. Бердяев об истоках православной духовности.....	232
Островська Н.О. Формування усвідомленого батьківства молоді як духовна основа майбутньої сім'ї.....	235
Панков Г.Д. Ключевые аспекты христианской духовности.....	238
Панотчик Н.В. Формування духовно-ціннісних орієнтацій сучасної молоді в процесі волонтерської діяльності.....	242
Парцик В.В. Релігійна духовність в контексті сучасної православної культури.....	245
Патинок О.П. Відповідальність майбутнього соціального працівника з погляду духовності.....	246
Перфільєва М.В. Місце релігії в сім'ї особи з обмеженими можливостями....	249
Пивоваров А.В. Взаємовплив освітніх систем як фактор розвитку освіти України і Росії: традиції та сучасність.....	252
Пігіда В.М. Духовно-моральне виховання дітей трудових мігрантів: проблеми та перспективи.....	259
Покросва Л. Д. Про створення системи духовно-морального виховання школярів.....	261
Полякова О.М. Театр и духовно-нравственное воспитание молодого поколения сегодня.....	263
Пономарев П.Г. Государственный и духовный образ П.А. Столыпина, как стратегия преодоления социального и духовного кризиса общества.....	266
Посохов С.І. Громадська діяльність історика церкви А.С. Лебедева (1833–1910).....	268
Посохова Л.Ю. Православные коллигумы XVIII в. как тип учебного заведения.....	270
Приходько В.Н., Приходько Н.И. Гражданское и патриотическое воспитание личности как педагогическая проблема воспитательного пространства.....	273
Проскурняк О.І. Оптимізація комунікативної діяльності як засіб корекції агресивності розумово відсталих підлітків.....	280
Ричкова Л.В., Магда В.А. Правильне виховання як засіб формування духовно-ціннісних орієнтацій учнівської молоді.....	283
Роман Н.М. Традиционная музыкальная культура как один из факторов преодоления духовного кризиса общества.....	285
Руденко В.Н. Христианское воспитание курсантов в системе воспитательной работы высшего военного учебного заведения.....	286
Савченко С.В. Виховання духовності дитини через формування її емоційної культури.....	289
Саличева А.В. Формування духовно-моральних цінностей молоді з обмеженими фізичними можливостями як соціально-педагогічна проблема.....	292
Сітало О.О. Молодь і проблеми духовності.....	295
Слесик Е.М. Моральные ценности христианства и пути их формирования в контексте воспитания моральной культуры школьников.....	298
Смерчак Л.І. Соціально-педагогічні аспекти формування духовно-ціннісних орієнтацій студентської молоді.....	302

Снітко М.А. Вплив Інтернет-мережі на формування ціннісних орієнтацій сучасних підлітків.....	304
Степанов М.И. Гендерная политика в системе образования – идеология, направления, цели.....	307
Сьомкіна І.С. Соціальний феномен неблагополучної сім'ї як наріжна проблема сучасного соціуму.....	309
Татариню М.В. Створення методично-дидактичної системи для якісного викладання факультативного курсу «Православна культура Слобожанщини».....	312
Титар О.В. Ціннісні орієнтації у сучасному українському суспільстві: проблема етичного вибору.....	315
Трофимов Д.А. Ювенальная юстиция уже в наших домах. Мы против!....	316
Трубавіна І.М. Соціально-педагогічна робота церкви як фактор розвитку сім'ї в контексті родиноцентричного підходу.....	318
Фляк М.М. Віра, надія, любов – беззаперечні сутності людського буття... Харченко С.Я., Белецька І.В. Сфера вільного часу – духовно-моральний орієнтир сучасної молоді.....	321
Хвилья-Олинтер А.И. Обеспечение духовной безопасности молодежи... Царевская Е.Ю. Богословие общения как духовный ориентир современности.....	327
Цуранова О.А. Роль педагогической доктрины С. Смоленского в музыкальном образовании России конца XIX начала XX веков.....	330
Чернишова Г.Ф. Духовність виховної роботи в оздоровчих дитячих центрах.....	332
Шаловал В.Н. Духовный кризис цивилизации и пути его преодоления... Шелковая Н.В. Христос как духовный учитель.....	335
Штефан Л.А. Книга, называемая «Домострой», о духовном воспитании детей.....	338
Шуть М.М. Гармонізація сімейних стосунків засобами ігрового спілкування..	341
Юрків Я.І. Сутність та історичне значення християнської педагогіки у формуванні духовних цінностей молоді.....	344
Юрчик О.С. Влияние семейного воспитания как основной фактор формирования духовно-нравственных основ ребенка.....	347
Яковенко К.Ю. Роль соціально-психологічної служби навчального закладу у процесі духовного виховання особистості.....	350
Яковцова И.И., Давыдов В.Б., Яковцова Т.Е. Духовность врача как часть культуры общества.....	354
Янченко Т.В. Освітньо-виховна діяльність православної церкви в історико-педагогічному контексті.....	358
Ярьсько Е.В. Влияние телевидения на формирование нравственной культуры человека.....	361
Яценко О.М. Формування православного світогляду як запорука підвищення духовності майбутніх фахівців.....	363
Ухань Н.І. Вчитель Близнюківського ліцею.....	365
Королькова И.В. Развитие взаимодействия православной церкви и государственной системы образования России в истории и современности..	369
Циган О. А. Воспитание духовной личности в трудах педагогов 60-х гг. XIX столетия.....	371
	373
	375

досконалість, що визначається ставленням людини до інших людей і до усього навколишнього світу, які обумовлюють моральний стан людини.

Через моральний стан людини визначається моральний стан суспільства в цілому. Якщо воно складається з людей, що відчувають гармонію душі, то й суспільство стає гармонійним, урівноваженим.

Певні моральні якості особистості охоплюють не тільки внутрішній духовний світ людини, а можуть бути виражені, проявлені при безпосередній взаємодії та впливу на них соціального. Вони є індикативними регуляторами стосунків між людьми. Через них та їхні антиподи приходить усвідомлення і розмежування морального і неморального. Найбільш характерні із них чесність, справедливість, довіра і взаєморозуміння. Усі вони характеризують певний стан людської душі по відношенню до інших людей.

Сьогодні наше суспільство шукає свої ідеали і орієнтири, бо в цьому запорука відродження. Людська мораль, як постійно діючий моральний фактор, має визначальний вплив на життя людської спільноти і окремої людини. Зміни, що відбуваються сьогодні у світі, - важливий крок на шляху переходу людства до нового людського буття, яке може бути сформульоване на шляхах розв'язання глобальних проблем, на шляху виживання людства. І незаперечним є те, що сутнісною характеристикою нового людського буття стане соціальна та духовна єдність у спільній долі землян. Вже сьогодні на перший план виходять певні ціннісні орієнтири: актуальна ідеологічна, ідейна проблема, проблема формування світогляду, як інтегративної основи діяльності не стільки окремого індивіда скільки малої чи великої соціальної групи, колективу, нації і навіть всього людства. Нове майбутнє знищить відчуження людини від людини, суспільства, природи і від продукту праці, покладе кінець поділу людства за соціальними та політичними ознаками, а створить реальні умови для його самопізнання. Воно у своєму розвитку являє собою якісно новий ступінь розвитку людини і суспільства.

Література

1. Біблія. -К., 1990.
2. Калиниченко Н.П. Проблеми морального виховання в педагогічній спадщині К.Д.Ушинського//Рад. школа.-1984.-№3.

СФЕРА ВІЛЬНОГО ЧАСУ – ДУХОВНО-МОРАЛЬНИЙ ОРІЄНТИР СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

Харченко С.Я., Бєлєцька І.В., м. Луганськ

Сучасна соціокультурна ситуація характеризується цілим рядом негативних процесів, які намітилися в сфері духовного життя українсько-

го суспільства – втратою духовного-моральних орієнтирів, відчуження від культури і мистецтва дітей, молоді і дорослих, істотним зменшенням фінансової забезпеченості установ культури, у тому числі й діяльності сучасних культурно-дозвіллевих центрів.

Перехід до ринкової системи відносин спричинює необхідність поспішно збагачувати зміст діяльності установ культури, методи її здійснення і шукати нові дозвіллеві технології. Основне їх завдання полягає в розвитку соціальної активності і творчого потенціалу особистості, організації різноманітних форм дозвілля і відпочинку, створення умов повної самореалізації особистості в сфері дозвілля. На жаль, через соціально-економічні труднощі суспільства, відсутність належної кількості соціально-культурних установ і недостатню увагу до організації дозвілля з боку місцевих органів влади і культурно-дозвіллевих установ відбувається розвиток різноманітних форм дозвіллевої діяльності, яка знаходиться за межами соціально-дозвіллевих інститутів. Вільний час є одним з важливих засобів формування особистості людини. Він безпосередньо впливає і на її виробничо-трудова сфера діяльності, тому що в умовах вільного часу найбільш сприятливо відбуваються рекреаційно-відбудовні процеси, що знімають інтенсивні фізичні та психічні навантаження. Використання вільного часу є своєрідним індикатором культури, кола духовних потреб та інтересів конкретної особистості або окремої соціальної групи.

Усі витрати часу (необхідного і вільного) для суспільства і для особистості дуже важливі. Але витрати вільного часу якісно інші: вони зумовлені не зовнішніми обставинами, а внутрішніми, усвідомленими потребами розвитку особистості. Діяльність людини у вільний час спрямована на безпосереднє формування індивідуальності людини, тобто на те, що робить її особистістю. Вільний час, як правило, спрямований на розвиток творчих здібностей і задатків, підвищення культурного рівня, на естетичне, моральне, фізичне удосконалення людини. За визначення В. Лавриненко, в міру зростання продуктивних сил суспільства стираються межі необхідного, і розширюється сфера вільного часу. У цьому виявляється закон економії суспільного часу.

Від уміння спрямовувати свою діяльність під час дозвілля на досягнення загальнозначущих цілей, реалізацію своєї життєвої програми, розвиток і удосконалення своїх сутнісних сил багато в чому залежить соціальне самопочуття людини, задоволеність своїм вільним часом. До специфічних рис особистості, особливо молоді відносяться перевага пошукової, творчо-експериментальної активності.

Примітною особливістю сучасної дозвіллевої діяльності стало яскраво виражене прагнення до психологічного комфорту в спілкуванні,

прагненні придбати певні навички спілкування з людьми різного соціально-психологічного складу.

Спілкування сучасної людини в умовах дозвіллевої діяльності задовольняє, насамперед, такі її потреби:

- в емоційному контакті, співпереживанні;
- в інформації;
- в об'єднанні зусиль для спільних дій.

У сфері дозвілля повинен здійснюватися перехід від простих форм діяльності до складніших, від пасивного відпочинку – до активного, від задоволення більш глибоких соціальних і культурних прагнень, від фізичних форм рекреації – до духовних насолод, від пасивного завоювання культурних цінностей – до творчості і т.п.

Коли змінюється соціальний стан людини, рівень його культури, то відразу ж відбуваються зміни в структурі дозвілля. Дозвілля збагачується в міру збільшення вільного часу і зростання культурного рівня індивіда. Якщо людина не ставить собі за мету самоудосконалюватися, якщо її вільний час нічим не заповнений, то відбувається деградація дозвілля, збідніння його структури.

Структура дозвілля складається з декількох рівнів, що відрізняються один від одного психологічною і культурною значимістю, емоційною вагомістю, ступенем духовної активності.

Незважаючи на позитивні тенденції у сфері дозвілля молоді, самореалізації, що проявляються в рості можливостей, свободи вибору і різноманіття видів дозвіллевої діяльності, в цілому соціокультурна ситуація характеризується втратою пріоритетів творчості й духовного розвитку, зміщенням акцентів на розваги і порожнє проведення часу.

У молодіжному середовищі виник своєрідний духовно-ідейний вакуум, пов'язаний з кризою колишньої системи соціальних цінностей і виникненням рис нової соціально-духовної парадигми та відродження національної ментальності. Відсутність соціального ідеалу і втрата минулих стимулів не тільки породжують духовну апатію, а й підсилюють напруження в пошуку життєвих цінностей як стрижня культури особистості.

Молодіжна політика сьогодні має бути спрямована на виховання самодостатнього, думаючого, мобільного, здорового – і фізично, і морально – покоління, і, звичайно, виражати інтереси молоді, бути засобом вирішення її проблем, серед яких основними, разом з проблемами освіти і працевлаштування, виступають і проблеми організації дозвілля. Духовний розвиток, пропаганда здорового способу життя, створення необхідних умов для реалізації інноваційного потенціалу молоді – запорука стабільності майбутнього і процвітання країни.

ОБЕСПЕЧЕНИЕ ДУХОВНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ МОЛОДЕЖИ

Хвилья-Олинтер А.И., г. Белгород (Россия)

Молодежь – наше будущее. Тема будущего активно обсуждается в России, Украине и Беларуси. Однако единения общества пока не наблюдается. Определенные силы пытаются оторвать новые поколения от наших позитивных ценностей. Например, единую систему образования превращают в рынок образовательных услуг. Родную речь вытесняют чужеродным «сленгом». Институт семьи низводят до биологического уровня. Детей начинают знакомить с темой секса уже в детском саду, но в учебных заведениях препятствуют ознакомлению с позитивной духовностью и традиционными созидательными религиями. Патриотизм и гражданственность подменяют поклонением разнузданной свободе. Службу в армии дискредитируют в глазах молодежи. Талантливые научные кадры переманивают в другие страны. Возникают пессимистические оценки будущего.

Всем понятно – чтобы этим опасным тенденциям противостоять, необходима эффективная стратегия. И начинать надо с главного: идеалов, ценностей, идей, идеологий, мировоззрений, принципов. При этом важно помнить, что социальное будущее формируется не только настоящим, но и прошлым, иногда весьма отдаленным во времени. Поэтому обращение к прошлому жизненно необходимо. Большое внимание этой проблеме уделяет Русская Православная Церковь и вносит весомый вклад в ее решение.

Основными направлениями социального взаимодействия Русской Православной Церкви с гражданским обществом и государством являются:

- ✓ формирования нравственных, гражданских и патриотических ценностей (в частности, укрепления института семьи, развития правовых и нравственных основ статуса личности);
- ✓ предотвращения и разрешения религиозных конфликтов;
- ✓ благотворительности;
- ✓ обеспечения национальной безопасности (включая экспертную и просветительскую деятельность);
- ✓ использования и сохранения памятников истории и культуры сакрального назначения;
- ✓ представительства в органах государственной власти и органах местного самоуправления;
- ✓ образования и науки.